

ТРИМАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ДИСЦИПЛІНАРНОМУ БАТАЛЬЙОНІ: ОПТИМАЛЬНИЙ СТРОК ПОКАРАННЯ

Необхідно зазначити, що згідно ч. 1 ст. 62 КК дисциплінарний батальйон може призначатися на строк від 6 місяців до 2 років, а за умови, заміни позбавлення волі на строк не більше двох років триманням у дисциплінарному батальйоні на той самий строк – від одного до двох років. У зв'язку з тим, що нижня межа, в даному, випадку визначається мінімальним розміром призначеного засудженому покарання у виді позбавлення волі строк, якого згідно з ч. 2 ст. 63 КК не може бути меншим, ніж один рік.

Що стосується нижньої межі цього покарання, то багаторічний досвід розвитку законодавства і практики застосування покарання у виді позбавлення волі свідчить про недоцільність призначення подібних покарань, в тому числі і тримання в дисциплінарному батальйоні (як одного із різновидів позбавлення волі), на термін менше шести місяців[1, ст. 59]. Тому, цей термін видається оптимальним, оскільки, з одного боку, його нижня межа, з урахуванням того, що до даного виду покарання засуджуються особи, які вчинили переважно злочини невеликої або середньої тяжкості, цілком забезпечує можливість досягнення цілей покарання в умовах подальшого проходження військової служби.

Відносно верхньої межі, то сучасна правозастосовна практика свідчить про цілком виправдане встановлення можливості призначення покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні строком до 2 років. Відзначимо, що раніше максимальний строк тримання в дисциплінарному батальйоні був зрівняний із загальним терміном служби за призовом у Збройних Силах. Ю. А. Пономаренко[2, ст. 184], В. В. Букресв[1, ст. 58], Я. В. Лобова посилаючись на реформування армії, створення військової організації нового типу, встановлення знижених строків проходження строкової військової служби (згідно з ч. 1 ст. 23 ЗУ «Про військовий обов'язок і військову службу» строки строкової військової служби в календарному обчисленні встановлюються: для солдатів і матросів, сержантів і старшин, які проходять строкову військову службу в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, - до 18 місяців; для осіб, які на час призову на строкову військову службу мають ступінь вищої освіти спеціаліст або магістр, - до 12 місяців)[3], розширення кола осіб до яких може застосовуватися дисциплінарний батальйон, ставлять питання про доцільність встановлення такого значного строку верхньої межі цього покарання.

Однак, розглядаючи необхідність зменшення верхньої межі цього виду покарання до 1-го року ми повинні урахувати, що у зв'язку з цим можливість застосування ч. 2 ст. 62 КК значно звужиться. Фактично така заміна буде можливою виключно за єдиної умови, коли позбавлення волі призначено строком на 1 рік. Також, як зазначалося встановлення строку для цього покарання нижче 6 місяців є недоцільним, а отже потенційно можливий темпоральний діапазон від 6 місяців до 1 року видається нам позбавленим достатньої диференціації.

Таким чином, якщо підтримувати пропозицію щодо необхідності пом'якшення верхньої межі цього покарання, можна розглянути можливість

введення до системи покарань нового спеціального покарання, яке б об'єднувало правообмеження, що характеризують гауптвахту (як місце відбування покарання у виді арешту призначеного військовослужбовцям) та дисциплінарний батальйон.

Взагалі, що стосується взаємоузгодженості положень кримінального законодавства з іншими галузями права, то прерогатива повинна віддаватися саме кримінальному праву. А зміна строків, кола суб'єктів, кола правообмежень і т.д. повинна бути соціально та економічно обгрунтованою та відповідати рівню розвитку правової системи та теоретичної розробки відповідних змін, тобто такі зміни не повинні бути штучними.

Тому на даному етапі розвитку кримінального законодавства вважаємо за доцільне встановлені строки покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців залишити без змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Букреев В. В. Дисциплинарная воинская часть: проблемы назначения и исполнения наказания: дис. канд. юр. наук : 12.00.08 / Букреев В. В. – Ростов-на-Дону, 2004. – 204 с.
2. Пономаренко Ю. Содержание в дисциплинарном батальоне военнослужащих - специальный вид лишения свободы / Ю. Пономаренко. // *Leges si Viata.* – 2014. – С. 183–186.
3. ЗУ Про військовий обов'язок і військову службу зы змінами від 23.03.2017, [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.

Дем'яненко Юлія Іванівна,
кандидат юридичних наук
асистент кафедри кримінального права № 1
НІОУ ім. Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРЕДМЕТУ ПОРУШЕННЯ НЕДОТОРКАНОСТІ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ (СТ. 182 КК УКРАЇНИ)

Проблема ефективного захисту приватного життя фізичних осіб в Україні кримінально-правовими засобами продовжує бути предметом дослідження науковців. Цю норму аналізували в своїх роботах різні вчені, зокрема, Д. С. Азаров, П. П. Андрушко, А. П. Бабій, В. І. Бобрик, О. П. Горпинюк, О. М. Готін, Ю. М. Жмур, І. О. Зінченко, Д. Ю. Кондратов, І. Б. Король, Є. В. Лашук, С. Я. Лихова, В. В. Матвійчук, М. І. Мельник, З. А. Тростюк, М. І. Хавронюк, О. М. Храмов, А. М. Чернобай та інші.

На дисертаційному рівні питання кримінально-правової охорони приватного життя досліджували Дем'яненко Ю. І. («Кримінальна відповідальність за порушення недоторканності приватного життя», м. Харків, 2008 р.); Горпинюк О. П. («Кримінально-правова охорона інформаційного аспекту приватності в Україні», м. Львів, 2011 р.); Король І. Б. «Охорона недоторканності приватного життя: кримінально-правові та кримінологічні аспекти» (м. Одеса, 2015 р.), а також Сосніна О. В. («Кримінальна відповідальність за порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК України)», м. Львів, 2017 р.).

У ст. 182 КК України (далі – КК), як в попередній, так і чинній її редакцію, встановлено відповідальність за незаконні дії із конфіденційною інформацією про особу, а це означає, що з моменту набуття чинності КК 2001 року цією статтею охороняється тільки інформаційний аспект права на недоторканність приватного життя. Зазначені автори дисертацій досліджували положення *pro*